

## Ψαλμοί...και στο βάθος ο Μεσσίας

[Ορθοδοξία](#) / [Παλαιά Διαθήκη](#)

[Αρχιμανδρίτης π. Ιάκωβος Κανάκης, Δρ. Θεολογίας](#)



**Η μελέτη της Βίβλου, Παλαιάς και Καινής Διαθήκης, είναι σημαντικό γεγονός στην πνευματική ζωή του χριστιανού. Στην Αγία Γραφή είναι καταγεγραμμένες αλήθειες της Πίστεώς μας. Εκεί <ψάχνω> τον Χριστό, εκεί έχει αφήσει ο Ίδιος τα «ίχνη» Του, τα οποία καλούμαστε να ανακαλύψουμε. Στα Ιερά αυτά Κείμενα βρίσκεται ο τρόπος της ένωσή μας με τον Θεό, τον οποίον βάδισαν οι άγιοι. Συχνά όμως διαβάζουμε μόνο τα συναξάρια των αγίων και δεν δείχνουμε το ίδιο ενδιαφέρον για το σπουδαίο αυτό <εγχειρίδιο> της πνευματικότητάς μας, την Αγία Γραφή.**

Η Αγία Γραφή, κατά τον λόγο του Αγίου Μαξίμου του Ομολογητού, έχει απεριόριστο βάθος και ύψος και πλάτος, γι' αυτό και επιδέχεται διάφορες ορθές και αλληλοσυμπληρούμενες ερμηνείες. Είναι κείμενα θεόπνευστα γι' αυτό και είναι πάντα επίκαιρα. Ο ίδιος Πατήρ και Διδάσκαλος της Εκκλησίας σημειώνει ότι: «Ο λόγος της Αγίας Γραφής, μολονότι δέχεται να περιορισθεί σε λέξεις και φθάνει χρονικώς μέχρι εκεί όπου ανήκουν τα ιστορούμενα γεγονότα, πνευματικώς, ως προς αυτά πού εννοεί, μένει πάντοτε απερίγραπτος...». Δηλαδή ενώ μελετούμε την

Αγία Γραφή κάτι νέο, καινούργιο, ανακαλύπτουμε, το οποίο μάλιστα συχνά μας «απαντά» σε θέματα που μας απασχολούν.

Με έναυσμα τα παραπάνω, θα εστιάσουμε στο πρώτο μέρος της Θείας Αποκαλύψεως, την Παλαιά Διαθήκη, και πιο συγκεκριμένα στο βιβλίο των Ψαλμών.



Ονομάζεται έτσι γιατί περιέχει ύμνους προς τον Θεό, μίας κοινότητας ανθρώπων που είχαν την ιδιαίτερη ευλογία και τιμή, να «ζήσουν» την παρουσία του Θεού στην ζωή τους. Στους ψαλμούς αυτούς καταγράφουν την εμπειρία τους αυτή, μέσω ευχαριστίας, δοξολογίας, παράκλησης κ.α. Πρόκειται για την γραπτή έκφραση μιας τεράστιας προφορικής παράδοσης, η οποία διατηρήθηκε από στόμα σε στόμα. Έτσι, στο «Ψαλτήρι» έχουμε μια «ανθολογία» ψαλμών που φανερώνει μια έντονη, ζωντανή σχέση μεταξύ ενός λαού που συχνά απιστεί και αμφισβητεί τον Θεό, αλλά και που συχνά μετανοεί και ζητά την συγχώρεση και την σχέση πατρότητας μαζί Του.

Το όνομα του βιβλίου προέρχεται από την εβραϊκή ρίζα χαλάλ που μεταφράζεται ως «υμνολογώ», έννοια που συχνά ακούμε στην λατρεία μας μέχρι σήμερα, είναι το γνωστό «αλληλούια». Ο ελληνικός όρος «ψαλμός» προέρχεται από το ρήμα ψάλλω που σημαίνει ότι τραγουδάω με την συνοδεία οργάνου, του «ψαλτηρίου».

Ο βασιλιάς Δαβίδ έχει συνθέσει αρκετούς από τους Ψαλμούς, όχι όμως όλους. Συχνά βλέπουμε πάνω από τον ψαλμό την έκφραση «τω Δαβίδ», δηλαδή ότι ο ψαλμός αποδίδεται στον Δαβίδ. Αυτή η έκφραση, κατά τον καθηγητή Μιλτιάδη

Κωνσταντίνου, κρύβει ένα βαθύ νόημα: «Ο ρόλος του Δαβίδ στην αρχαία ισραηλιτική παράδοση υπερβαίνει κατά πολύ τον ρόλο του ηγεμόνα ή ενός εμπνευσμένου ποιητή. Σύμφωνα με τις αντιλήψεις της εποχής, ο βασιλιάς εκπροσωπεί ή ακόμα ενσωματώνει στο πρόσωπό του ολόκληρο τον λαό του Ισραήλ, και συχνά η ευημερία ή η δυστυχία ολόκληρου του λαού φαίνεται στενά συνδεδεμένη με την πίστη ή την απιστία αντίστοιχα του βασιλιά. Ως αντιπρόσωπος ολόκληρου του λαού ο βασιλιάς στοχεύει να ενσαρκώσει τον ιδανικό ισραηλίτη».



Εκτός της σημαντικής αυτής σημείωσης, ως προς την θεολογία τώρα των 150 ψαλμών, μπορεί να ειπωθεί ότι πρόκειται, όπως προαναφέραμε, για ένα βιβλίο εμπειριών. Ο ποιητής εκφράζει ότι κατακλύζει την καρδιά του: Χαρά, λύπη, ευχαριστία, απογοήτευση, παράκληση, κ.α. Εκφράζει τα συναισθήματά του προς τον Δημιουργό, την κοινότητα που ζει, τον «πλησίον του» και βέβαια συχνά στρέφεται στον εαυτό του.

Καταγράφεται η διάθεση δοξολογίας όλης της δημιουργίας (Ψλ.103), αλλά γίνεται παράλληλα σαφές, ότι υπάρχει όριο στις δυνάμεις του ανθρώπου. «Κάθε δημιούργημα του Θεού έχει την θέση του μέσα στον κόσμο που καθορίζεται από τον ίδιο τον δημιουργό του. Ο άνθρωπος μπορεί να το χρησιμοποιήσει, αλλά δεν μπορεί να αλλάξει τον σκοπό του. Έτσι οι ικανότητες του ανθρώπου και όλες οι τεχνικές του δυνατότητες μπορούν να βρουν το μέτρο και τον σκοπό τους που δεν είναι άλλος από την αναγνώριση των ορίων τους μπροστά στον δημιουργό», θα σημειώσει ο καθηγητής Μιλτιάδης Κωνσταντίνου.

Υπάρχουν πολλά θέματα που απαντούν μέσα στους Ψαλμούς και δεν είναι τυχαίο ότι στίχοι τους βρίσκονται μέσα στις ακολουθίες και τα Μυστήρια της Εκκλησίας. Ίσως, όμως, το πιο σημαντικό μεταξύ αυτών είναι ο τίτλοι «Χριστός» και «Μεσσίας». Πρόκειται για τους χριστολογικούς και μεσσιανικούς ψαλμούς, που ακριβώς αναφέρονται στον «χρισμένο» βασιλιά, στον μεσσία που θα ερχόταν. Οι Πατέρες της Εκκλησίας εξήγησαν ότι ο τίτλος αυτός εφαρμόζεται με ακρίβεια στον αναμενόμενο Ιησού από την Ναζαρέτ. Αυτόν που βρισκόταν στους κόλπους του Θεού Πατέρα και ο Οποίος Ενανθρώπησε, για να ενωθεί με τον άνθρωπο και να τον καταστήσει αθάνατο. «Διαζωγραφίζεται» συχνά στους χριστολογικούς ψαλμούς -και όχι μόνο σ' αυτούς- το Πρόσωπο του Χριστού, ως παντοδύναμο αλλά και ως έχον άπειρο έλεος.

Μέσα από το βιβλίο των Ψαλμών, αλλά και από τα άλλα της Παλαιάς Διαθήκης, γίνεται σαφές ότι όλα στην προ Χριστού εποχή οδηγούσαν στο πρόσωπο του θεανθρώπου. Οι ευσεβείς, οι Πατριάρχες, οι Δίκαιοι αποτέλεσαν τους «προάγγελους» του Ενός. Δικαίως λέχθηκε ότι η Παλαιά Διαθήκη «ανοίγεται» στην Καινή, ενώ η Καινή «κρύβεται» στην Παλαιά. Και οι δύο Διαθήκες όμως «δορυφορούν» και αφορούν στο Πρόσωπο του Χριστού.

<http://bit.ly/2MMXRJB>